

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

«Еволюція художніх стилів в образотворчому мистецтві»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація: 014.12 (Образотворче мистецтво)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 5

від «15» січня 2025 р.

1. Загальна інформація		
Назва освітнього компонента		Еволюція художніх стилів в образотворчому мистецтві
Викладач (-і)		Дяків Марія Володимирівна
Контактний телефон Викладача		+38 0679586553
Е-mail викладача		mariia.dyakiv@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента		офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента		3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання		https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації		Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента		
<p>Пропонований освітній компонент навчання здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти «Еволюція художніх стилів в образотворчому мистецтві» сприятиме у поглибленні знань з історії світового образотворчого мистецтва. Історичні етапи появи та розвитку стилів у світовому мистецтві зумовлені змінами, щодо художніх особливостей тієї чи іншої епохи. Системи виражальних засобів, принципів художнього мислення, прийомів, що є характерними для певної суспільно-історичної доби і пов'язаної з нею художньої епохи потребує наукового осмислення. Знання про особливості розвитку художньо-стильової системи сприятиме кращому розумінню періодизації образотворчого мистецтва в хронологічних аспектах становлення критеріїв художньої культури.</p>		
3. Мета та цілі освітнього компонента		
<p>Метою вивчення освітнього компонента навчальної програми є оволодіння знаннями про появу та розвиток мистецьких стилів в період від мистецтва Давнього Єгипту до мистецтва модернізму.</p> <p>Основними цілями вивчення освітнього компонента є формування у студентів здатності до аналізу естетичної категорії (стиль), яка в певні історичні періоди виявляється в художніх особливостях творів: зміст і форма, образна система, композиція і сюжет, художня мова (засоби і прийоми зображення) тощо. Програма освітнього компонента включає основні стильові періоди світового образотворчого мистецтва, які домінували на території Африканського та Європейського континентів. До уваги взято найбільш яскраві прояви тої чи іншої стилістики, її вплив на подальший розвиток образотворчого мистецтва. На лекційних заняттях розкривається генеза формування новітніх стилістичних ознак образотворчого мистецтва за періодами, через дослідження: історико-географічних умов, першопричин появи стилю, поширення стилю на види образотворчого мистецтва, згасання стилю.</p> <p>Окреслене коло питань сприятиме засвоєнню та набуттю професійних навик студентами, що навчаються за спеціальністю – 014 «Середня освіта». В результаті вивчення освітнього компонента здобувачі освіти набувають знань про поняття «художній стиль» як сукупність типових особливостей мистецтва конкретної історико-культурної доби; розрізняють історичні художні стилі, які домінували в мистецтві від Давнього Єгипту до мистецтва модернізму початку ХХ ст.; вміють визначати художні особливості та прикметні ознаки стилів образотворчого мистецтва; володіють інформацією про видатних дослідників мистецтва XVII-XVIII ст.; користуються термінологією історії образотворчого мистецтва.</p>		
4. Програмні компетентності та результати навчання		
Інтегральна компетентність		

Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження на засадах академічної доброчесності, прогнозувати та презентувати їх результати.

Фахові компетентності спільні для всіх предметних спеціальностей (ФК)

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК 8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

Компетентності для предметної спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) (ПК)

ПК1. Здатність усвідомлювати проблеми становлення й розвитку класичного і сучасного образотворчого мистецтва та педагогічної теорії і практики його навчання.

ПК2. Здатність аналізувати, критично осмислювати, знаходити й розв'язувати протиріччя в художньо-творчих процесах та мистецько-освітніх явищах.

ПК3. Здатність до теоретичних та експериментальних наукових пошуків у галузі образотворчого мистецтва та художньої педагогіки.

ПК4. Здатність глибоко розуміти сутність понять естетичного, образотворчого, психолого-мистецького та художньо-педагогічного тезаурусів.

ПК5. Здатність поповнювати фаховий запас спеціальних мистецтвознавчих та психолого-педагогічних знань.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

РН1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

РН4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

РН9. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

РН14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності 014.12. Середня освіта (Образотворче мистецтво) (ПРН)

ПРН1. Усвідомлює значущість національної та світової спадщини образотворчого мистецтва для навчання, виховання й розвитку особистості.

ПРН2. Орієнтується на художньо-естетичні цінності різних видів і жанрів класичного і сучасного образотворчого мистецтва.

ПРН3. Аналізує й узагальнює історичні віхи становлення й розвитку образотворчого мистецтва в його видовому, жанровому та стилістичному розмаїтті.

ПРН4. Знає і використовує термінологію образотворчого мистецтва в академічно-творчій, науково-дослідній та художньо-педагогічній діяльності.

ПРН8. Визначає актуальні мистецтвознавчі і художньо-педагогічні проблеми та використовує відповідні наукові методи їх розв'язання.

ПРН9. Знаходить, систематизує, аналізує й опрацьовує наявну навчальну і наукову інформацію з образотворчого мистецтва й споріднених галузей знань та створює наукові тексти мистецтвознавчого, художньо-дидактичного і мистецько-освітнього змісту державною й іноземною мовами.

ПРН14. Популяризує й збагачує скарбницю національної художньої культури та прогресивні методики і технології навчання образотворчого мистецтва.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	26		
Практична робота	4		
Самостійна робота	60		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2	014 «Середня освіта»	1	вибірковий

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Поняття стилю у мистецтві. Історична та художньо-образна обумовленість появи та розвитку стилю.	2		
Тема 2. Формування канону у мистецтві Давнього Єгипту.	2		
Тема 3. Сильові ознаки мистецтва Античності. Характеристика ордерної системи.	2		30
Тема 4. Середньовіччя – етапи розвитку європейської мистецтва. Художні ознаки мистецтва середньовіччя.	4		
Тема 5. Сильові відміни періодів мистецтва Відродження.	2	2	
Тема 6. Силь бароко в Італії: художні ознаки, представники.	2		30
Тема 7. Силь рококо в образотворчому мистецтві Франції.	2		
Тема 8. Класицизм і його ознаки в мистецтві.	4		
Тема 9. Мистецькі напрямки та течії кінця ХІХ ст. (романтизм, реалізм, імпресіонізм, символізм).	2		
Тема 10. Мистецтво модернізму. Аналіз напрямків модернізму та їх вплив на сучасне мистецтво.	4	2	

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Структура розподілу балів передбачає:			
	<ul style="list-style-type: none"> - конспектування лекцій та опрацювання літератури 10 балів; - виконання трьох доповідей – по 10 балів кожна (в сукупності – 30 балів); - виконання реферату – 10 балів; - виконання самостійної роботи – збір матеріалу, опрацювання літератури до практичних та лекційних занять 25 балів; - проходження тестувань – 10 балів; - проходження контрольної роботи – 10 балів. 			
Шкали оцінювання				
	Університетська	Національна		Шкала ECTS
	90 – 100	5	Відмінно	A
	80 – 89	4	Добре	B
	70 – 79			C
	60 – 69	3	Задовільно	D
	50 – 59			E

		26 – 49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	<i>FX</i>
		1 – 25	0	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	<i>F</i>
Вимоги до письмових робіт	<p>Виконання письмової роботи передбачає дотримання вимог виконання, написання та термінів подачі письмових завдань запланованих для освітнього компоненту:</p> <p>Реферат - вид письмової роботи, який виконується студентом під керівництвом викладача та направлений на розкриття теми, що вимагає: виявлення розуміння сутності понять і термінів; вміння структурувати основні принципи та методи дослідження; знання теоретичних засад, завдань, методів.</p> <p>Доповідь – наукове повідомлення, яке виконується студентом для розкриття предмету дослідження, для якого проводить збір матеріалу, застосовує методи наукового дослідження, аналізує художні та педагогічні характеристики тощо.</p> <p>Тестування – розроблені згідно предмету освітнього компоненту завдання для контролю знань та засвоєння вивченого матеріалу.</p> <p>Контрольна робота – форма визначення оперативної інформації про рівень засвоєння теоретичних знань і практичних навичок.</p> <p>Оцінювання письмових робіт проводиться згідно шкали оцінювання:</p> <p>А (відмінно) - виконання завдання згідно тематики та поставлених вимог з дотриманням ґрунтовного аналізу досліджуваної проблематики та виявленням авторських умовиводів, гіпотез, припущень тощо - 5 (відмінно) - 90-100 балів;</p> <p>В (дуже добре) – виконання завдання вище середнього рівня із незначними помилками - 4 (дуже добре) - 80-89 балів;</p> <p>С (добре) – виконання завдання із значною кількістю помилок але з достатнім рівнем якості роботи в цілому - 4 (добре) - 65-79;</p> <p>Д (задовільно) – виконане завдання частково відповідає поставленим вимогам та немає авторського рішення - 3 (задовільно) – 55-64;</p> <p>Е (достатньо) – виконане завдання умовне, не опрацьовані головні вимоги, є реплікою чужих робіт - 3 (достатньо) - 50-54;</p> <p>FX (незадовільно) – не виконано основні вимоги до роботи, потребує доопрацювання на всіх етапах - 2 (незадовільно) - 35-49;</p> <p>F (неприйнятно) – завдання на початковому етапі, найнижча якість виконання - 2 (неприйнятно) - 1-34.</p>				
Практичні заняття	<p>Практичні завдання пов'язані з лекційним матеріалом та дозволяють розпрацьовувати авторські ідеї, умовиводи, наукові поняття. Практичні заняття – це підготовка до виконання письмових робіт (реферат, доповіді, анкетування-опитування): вибір теми, з'ясування етапів роботи, розробка методології виконання, розробка плану, виконання конкретних завдань тощо.</p> <p>Практичні роботи оцінюються за результатом виконаних завдань і відповідають загальній шкалі оцінювання та її рівням.</p>				
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання 50 % завдань.</p> <p>Виконання контрольної, тестових робіт та поточних завдань.</p>				
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю – залік;</p> <p>Форма здачі – письмова, виконання завдань.</p> <p>Підсумковий контроль у вигляді заліку проводиться у формі виконання письмових завдань. Залік оцінюється згідно шкали</p>				

оцінювання з урахуванням рівня підготовки студента, його володіння матеріалом, рівню виконаних завдань, вмінням презентувати результати вивчення освітнього компонента.

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом №309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора №447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора №417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом №309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Арнольд Д. Коротка книжка про мистецтво / перек. Світлана Орлова. Харків: Фабула, 2021. 192 с.
2. Білозуб Л.М. Історія мистецтв: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Дизайн» освітньо-професійної програми «Графічний дизайн». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 148 с.
3. Бровко М. М. Мистецтво як естетичний феномен. Київ: Віпол, 1999. 239 с.
4. Вдовицька О. В. Архітектура й мистецтво східного середньовіччя: Візантія, Київська Русь, арабські країни: навч. посібник. Харків: ХНАМГ, 2010. 135 с.
5. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв / Пер. з англійської. Київ: Махаон-Україна, 2008. 512 с.: іл.
6. Демідко О. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Київ: Ліра-К, 2021. 182 с.
7. Історія мистецтва: конспект лекцій / укладач С. І. Побожій. Суми: Сумський державний університет, 2021. 70 с.
8. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Курс лекцій для студентів спеціальності 034 Культурологія / Укладач: к.і.н. О.Демідко. Київ: Видавництво К-Ліра, 2021. 182 с.
9. Коннов О. Ф. Історична динаміка художнього стилю: Монографія. Нац. пед ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 187 с.
10. Коляда І. Казимир Малевич. Київ: Фоліо, 2018. 128 с.
11. Панфілова О.Г., Рублевська Н.В., Тарасюк І.І. Історія зарубіжного мистецтва: навчально-методичний посібник. Ч. 1 Тернопіль: ТНПУ, 2016. 133 с.

12. Савченко О. І. Історія образотворчого мистецтва: навч.-метод. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2006. 50 с. 9.
13. С'юзі Ходж Коротка історія мистецтва / перек. Павло Мигаль. Львів: Видавництво Старого Лева. 224 с.
14. Трегубов К. Ю., Макуха О. В. Історія мистецтв: навч. посіб. Полтава: ПолтНТУ, 2015. 151 с. 10.
15. Фартінг Стівен Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / перек. Катерина Грицайчук, Юрій Єфремов, Олена Ларікова, Анатолій Пітик, Юлія Сироїд. Київ: Vivat, 2019. 576 с.
16. Ходж А. Історія мистецтва. Живопис від Джотто до наших днів. Київ: Віват, 2012. 208 с., іл.

Додаткова література:

1. Бичко А.К. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: курс лекцій. Київ: Вища школа, 2005. 546 с.
2. Безклубенко С. Д. Мистецтво: терміни і поняття. Київ: Ін-т культурології АМУ, 2008. 240 с.
3. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Курс лекцій для студентів спеціальності 034 Культурологія / Укладач: О. Демідко. Київ: Видавництво К-Ліра, 2021. 182 с.
4. Кононенко В. І. Мова. Культура. Стиль: зб. ст. Івано-Франківськ: Плай, 2002. 459 с
5. Кравченко Я. О. Історія зарубіжного мистецтва: навч.-метод. посіб. Черкаси: ЧНУ ім. Б.Хмельницького, 2009. 84 с.
6. Личковах В. А. Авангард як трансгресія стилю в мистецтві. Трансгресивні алгоритми авангарду // Від Фауста до Леверкюна: Вступ до неklasичної естетики. Чернівці: Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2002. С. 50–80.
7. Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Історія світової художньої культури» (для студентів 1–2 курсів спеціальності 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. В. С. Ярова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 38 с.
8. Мізіна Л. Б. Історико-художнє стилеутворення: проблема послідовності // Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності: зб. наук. праць. Київ: Вид. центр КДЛУ, 2007. Вип. 20 С. 11–16.
9. Оніщенко О. І. Художня творчість як етичний феномен // Наукові записки. Релігієзнавство. Культурологія. Філософія: зб. наук. пр. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2000. Вип. 5. С. 68–75.
10. Сотська Г., Шмельова Т. Словник мистецьких термінів. Херсон: Видавництво «Стар», 2016. 52 с.
11. Чечель Н. П. Стилiстика захiдноєвропейської культури 14–17 ст. та український наратив // Актуальні проблеми філософських, політологічних і релігієзнавчих досліджень. Матеріали Міжнародної наукової конференції «ЛЮДИНА – СВІТ – КУЛЬТУРА». Київ: Центр навчальної літератури, 2004. С. 536–537.
12. Шевнюк О. Л. Історія мистецтв: навчальний посібник. Київ: Освіта України, 2015. 451 с.: іл.

Викладач: Дяків Марія Володимирівна,

доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну